

The top half of the slide features a decorative background with a blue gradient and wavy, organic shapes. A thin, light-colored line curves across the top, and a solid blue horizontal band is positioned just above the text.

EVOLUTIVNI RAZVOJ WEB-a

Web 1.0

- Inicijalno kreiranje Web-a (1991.)
- Primarno bazirano na online publikovanju sadržaja tradicionalnih štampanih medija
  - knjiga, novinskih članaka,...

Web 1.0

- Ključne oblasti interesovanja i delovanja:
  - Protokoli, poput HTTP-a;
  - Otvoreni, standardizovani jezici za označavanje sadržaja (*markup languages*), npr. HTML i XML;
  - prvi *Web browsers*;
  - softverske platforme i alati za razvoj Web aplikacija;
  - Web-centrični programski jezici, poput Java-e i JavaScript-a;
  - kreiranje Web sajtova;
  - komercijalizacija Web-a i razvoj Web biznis modela ...

Web 1.0

- 1999-2001. tzv. *dotcom boom*
  - Velika ulaganja u *dot-com startups*
  - Mnogi, bez stvarno dobrih ideja, koriste popularnost *dot-com* koncepta kako bi dobili novac od investitora
- 2001. “balon puca” i nastaje period opšteg razočarenja u mogućnosti Web-a

Web 2.0

- Termin postaje popularan nakon O'Reilly Media Web 2.0 konferencije održane 2004
- Web 2.0 se odnosi na:
  - Promene u načinu na koji ljudi koriste Web, NE na novi tehnološki talas
  - Drugu generaciju Internet servisa fokusiranih primarno na online **kolaboraciju** i **deljenje sadržaja** među korisnicima

Dvosmerna komunikacija i interakcija; kolaborativno kreiranje/editovanje sadržaja

Web 2.0

Read/Write Web

“I designed [Web] for a social effect – to help people work together – and not as a technical toy. The ultimate goal of the Web is to support and improve our web-like existence in the world.”

Tim Berners-Lee, Weaving The Web

*“The real world is about distances
keeping people apart.*

*The Web is about shared interests
bringing people together.”*

David Weinberger

Web 2.0

- Web 2.0 buzzwords*:

- *social networking,*
- *social media,*
- *wikis,*
- *social bookmarking,*
- *folksonomies,*
- *mash-ups, ...*

*U našem jeziku i dalje nedostaje adekvatna terminologija kojom bi se opisali ovi koncepti

Web 1.0 vs. Web 2.0

Web 1.0	Web 2.0
Primarno <i>read only</i> Web	Široko dostupan <i>read-write</i> Web
Fokusiran na kompanije	Fokusiran na društvene grupe
Homepages	Blogovi
CMS	Wiki
Posedovanje sadržaja	Deljenje sadržaja
Portali	RSS feeds
Direktorijumi (taksonomije)	Tagovanje (folksonomije)
Britannica Online	Wikipedia
Oglasi/reklame	Preporuke prijatelja (word of mouth)

Web 2.0

- Nova pitanja i izazovi koji se javljaju:
  - Šta raditi sa ovom ogromnom količinom podataka koja nam je sad raspoloživa (“Big Data”)?
    - Kako integrisati te podatke?
    - Kako ih na smisleni način koristiti?
  - Da li ćemo i dalje mi “surfovati” Web-om ili će to mašine činiti za nas?
  - Da li će Web izgledati isto za sve (pitanje personalizacije)?
  - Koje tehnologije će ući u široku upotrebu? Koje će se smatrati zastarelim ?

Web 3.0

- Termin koji je uveo izvesni John Markoff u jednom novinskom članku New York Times-a iz 2006. god.
- Odnosi se na treću generaciju Internet servisa koji, kolektivno posmatrani, čine nešto što bi se moglo nazvati **Intelligentnim Web-om**
- Adresira problem **obilja podataka i nedostatka značenja**

Web 3.0

- Osnovne determinante:
  - Web podatka (*Web of Data*)
  - Mobilni Web
    - portabilan, svestan lokacije korisnika, uvek pristutan, uvek dostupan
  - Primena tehnologija baziranih na Veštačkoj inteligenciji
    - Mašinsko učenje,
    - Zaključivanje zasnovano na pravilima,
    - Modelovanje korisnika i personalizacija,
    - Razumevanje prirodnog jezika,
    - Personalni agenti, ...

Web 3.0

WWW

=

World Wide Web

ili

Web Wide World

Nova Spivack

Web 2.0 vs. Web 3.0

Web 2.0

Široko dostupan read-write Web

Fokus na društvene grupe

Blogovi

Deljenje sadržaja

XML

Web aplikacije

Relacione baze podataka

Tagovanje (folksonomije)

Web 3.0

Portabilni personalni Web

Fokus na pojedinca (u kontekstu)

Tokovi aktivnosti (Activity Streams)

Dinamičko integrisanje sadržaja

JSON, RDF

Widgets, drag & drop mash-ups,
aplikacije za mobilne uređaje

NoSQL baze podataka

Ponašanje korisnika
('me-onomy')

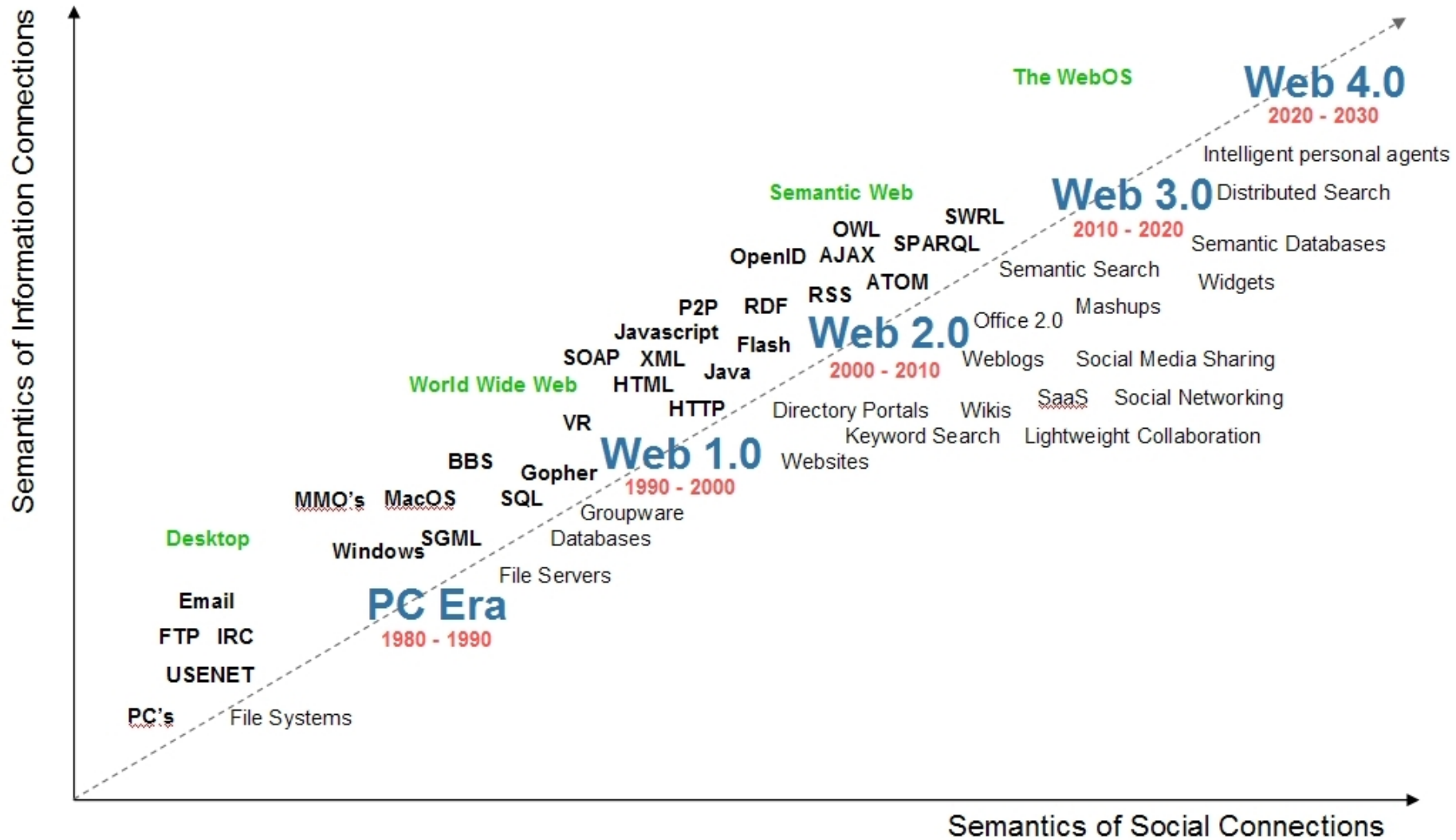
Web 2.0 vs. Web 3.0

- Web 2.0 je bio primarno fokusiran na unapređenje tzv. *front-end-a* Web-a i iskustva korisnika
- Web 3.0 je primarno fokusiran na unapređenje *backend-a* Web-a

Pogledajte [YouTube video](#) u kome Eric Schmidt govori o odnosu Web 2.0 i Web 3.0

Evolutivni razvoj Web-a (Nova Spivack)

Source: Radar Networks & Nova Spivack, 2007 – www.radarnetworks.com

Izvor: <http://novaspivack.typepad.com/RadarNetworksTowardsAWebOS.jpg>